

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะประชากรกลุ่มนี้เป็นผู้ที่สืบทอดวัฒนธรรมของสังคมไทยตลอดจนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ในการพัฒนาประเทศชาตินั้น ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่มีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศ (อารี พันธุ์ณี, 2537, หน้า 5) โดยถูกกล่าวถึงอย่างมากในสังคมปัจจุบันเกือบทุกสาขาอาชีพ ส่วนทางด้านการศึกษาก็ได้ให้ความสนใจที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถในด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทอรัเรนซ์ ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอน การฝึกฝน และการฝึกปฏิบัติที่ถูกวิธี อีกทั้งการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าใด ยิ่งเกิดผลดีมากเท่านั้น โดยเฉพาะเด็กในช่วงวัยเรียนหรือ 10 ขวบแรก ซึ่งเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง และมีศักยภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่กำลังพัฒนา (อารี พันธุ์ณี, 2537, หน้า 1-2 อ้างอิงจาก Torrance, 1965)

การเขียนเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และความต้องการต่าง ๆ ของผู้เขียน โดยถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ไปสู่ผู้อ่านให้รับรู้และเข้าใจ ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงพฤติกรรมและความคิดของผู้เขียน การเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะสื่อสารให้คนเข้าใจแล้วต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้อื่นมีอิสระที่จะคิดรูปแบบให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากแนวคิดที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร ให้เกิดผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด ซึ่งการเขียนประเภทนี้เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ปราณี สรสิทธิ์, 2541, หน้า 57)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิด การแสดงออก ความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ออกมาในทางสร้างสรรค์อย่างมีอิสระเสรี โดยถ่ายทอดออกมาเป็น

ภาษาเขียน นอกจากนี้ยังพบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนช่วยให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจในตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพราะจากงานเขียนจะแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เรียน (กัลยา ไตรศรีศิลป์, 2542) การเขียนจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดได้อย่างรวดเร็ว มีโอกาสได้ทดลองความสามารถในการเรียน แสดงออกถึงความรู้ ความมีสุนทรียภาพ ความคิด ความเข้าใจ และแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าที่ได้พบเห็น (พิสมัย อำไพพันธ์, 2537)

ด้วยเหตุนี้การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาเด็กให้มีจินตนาการการแสดงออกถึงความรู้ ความคิดในการสร้างสรรค์ภาษาเป็นการระบายอารมณ์ตามธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็กทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และซาบซึ้งในการใช้ภาษา เพื่อแสดงออกในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยในการปรับตัวด้านอารมณ์และสังคมได้เป็นอย่างดี (นิจ จันทรมล, 2535, หน้า 1-2) ซึ่งสอดคล้องกับ บังอร ชมสะอาด และคณะ (2537, หน้า 9) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนนอกจากจะเป็นการฝึกทักษะการเขียนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียน ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ที่ต้องการสูงสุดแล้ว ยังเป็นการฝึกทักษะการคิด เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย จึงนับได้ว่าการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรปลูกฝังและพัฒนาให้กับเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดี มีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และได้ภาษาในการพัฒนาตนและสร้างสรรค์งานอาชีพ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) และอธิบายเพิ่มเติมไว้ในคำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียนว่าใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 12)

อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นที่ตระหนักว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนและถูกบรรจุในหลักสูตรแต่จากสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน

การสอนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมเท่าใดนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ายังมี ปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก เนื่องจากการฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ แล้วถ่ายทอดออกมา เป็นข้อความหรือเรื่องราวนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยากอยู่แล้ว จึงทำให้ทักษะการเขียนเชิง สร้างสรรค์มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นไปอีก (ผลทาน ศรีณรงค์, 2528, หน้า 5; กิ่งดาว พุทธพันธ์, 2534, หน้า 3) นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสอนเขียนในวิชาภาษาไทยพบว่า ยังมีอุปสรรคอื่น ๆ อยู่มากทั้งทางด้านตัวผู้สอนและผู้เรียน กล่าวคือ ในการสอนทักษะการเขียน ภาษาไทยที่ผ่านมา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ยังคงเน้นและยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและยังใช้วิธีการสอนแบบเน้นผลงานที่ยึดความถูกต้องของรูปแบบการเรียนรู้และ กฎเกณฑ์ทางภาษา สิ่งเหล่านี้ไม่ค่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ (จิรวัดน์ นิเจนตร, 2534, หน้า 2) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และส่งผลให้ ผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ ความคิด ไม่กล้าแสดงออก เพราะขาดการกระตุ้นทักษะด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ขาดการฝึกการคิดแบบอนนกันย และขาดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความ เหมาะสมที่จะสร้างความสนใจและความคิดของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การเขียนเสริมสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน โดยรู้สึว่าการเขียนเป็นเรื่องที่ยากและเบื่อหน่ายการเขียนในที่สุด ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้อาจเป็น สาเหตุหนึ่งที่จะทำให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดหมาย

ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้แก้ไขได้โดยครูต้องหาวิธีกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึก การคิดแบบอนนกันย ซึ่งจะนำไปสู่การคิดอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนเชิง สร้างสรรค์ โดยครูต้องหมั่นศึกษาเทคนิค และวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียน เกิดแนวความคิด จินตนาการ เพื่อที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังที่ ประชุมพร สุกรเจริญ (2520, หน้า 65) และ กิ่งดาว พุทธพันธ์ (2534, หน้า 55) กล่าวไว้อย่าง สอดคล้องกันว่า การปูพื้นฐานการคิดแบบอนนกันยในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดหลาย ๆ แนวทางในแง่มุมต่าง ๆ และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิด จินตนาการเหล่านั้นออกมาจะเป็นการช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างดี

การจัดสภาพแวดล้อมหรือการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ก่อให้เกิดความคิดในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จ (พูนศิริ แก้วเพ็ง, 2533, หน้า 6) ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมใน การเขียนให้แก่ผู้เรียนด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดง ความคิดและกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ มีการชมเชยเพื่อให้ง่ายใจ มีการจัดห้องเรียนให้ผู้เรียน ทำงานตามสบาย และมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการเขียนตลอดจนมีการ

อ่านและแสดงผลงานของผู้เรียนเพื่อเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน (ประจุมพร สุกรเจริญ, 2520, หน้า 65) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแนวทางในการคิดและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของงาน ออกมาจนถึงขั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงต้องยึดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในห้องเรียน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ คือ บรรยากาศด้านกายภาพ บรรยากาศด้านสมอง และ บรรยากาศด้านอารมณ์ สิ่งเร้าที่จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดีนั้นมีหลายชนิด เช่น ภาพ การตั้งชื่อเรื่องที่ท้าทายความคิด การกำหนดเรื่องที่ยังไม่จบให้ผู้เรียนเขียนต่อให้จบเป็นต้น (พูนศิริ แก้วเพ็ง, 2533)

จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์ตลอดจนแนวความคิดที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในทุกคนและสามารถ พัฒนาขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนโดยใช้เทคนิค วิธีการและกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นมา มาพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนช่วงชั้น ที่ 2 ปีที่ 2 ของโรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี เนื่องจากเด็กในระดับ ประถมศึกษาเป็นช่วงที่เริ่มสนุกสนานกับการเล่นและการทำงานใช้จินตนาการและเล่นบทบาท สมมติ มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ และพัฒนาไปสู่การใช้ทักษะหลายด้านในการ สร้างสรรค์ความคิดและสามารถค้นพบวิธีที่จะใช้ความสามารถเฉพาะตัวของเขากระทำกิจกรรม ต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์ วิทยุจึงเหมาะแก่การฝึกฝน โดยอาศัยเทคนิคและกลวิธีการส่งเสริมและ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นสิ่งเร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และช่วยให้การสอนเขียนง่ายขึ้นได้ (มาลี จุฑา, 2544, หน้า 211)

ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนได้พัฒนาทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระต่าง ๆ โดย พัฒนาการของสื่อการเรียนในยุคสมัยนี้ต้องการรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมให้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่ ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้สื่อมาประกอบการสอน แม้ว่าสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งอาจ สอดคล้องกับจุดประสงค์หลาย ๆ จุดประสงค์ แต่ถ้าครูผู้สอนใช้สื่ออยู่เพียงประเภทเดียวโดยที่ ไม่ได้ใช้สื่อประเภทอื่นเลย สื่อนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ครูควรใช้สื่อการสอนที่ หลากหลาย มาประกอบกันเพื่อเสริมความรู้ซึ่งกันและกัน สิ่งพิมพ์จัดเป็นสื่อการสอนที่มีความ หลากหลายประเภท อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร หนังสือเล่ม แผ่นพับ ใบปลิว ของหน่วยงานต่าง ๆ กล้อง ของที่บรรจุผลิตภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น และมีรูปลักษณะที่หลากหลาย หาได้ง่าย แปลกใหม่ น่าสนใจ แตกต่างกันไป นำมาเป็นสื่อการเรียน

การสอนในห้องเรียนได้โดยตรง ซึ่งจะเป็นตัวกลางที่ช่วยให้เกิดความคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่น่าสนใจไม่ซ้ำแบบใคร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (สมพร จารุณี, 2540)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า งานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นศิลปะที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตัวทุกคน และสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนโดยอาศัยเทคนิคและกลวิธีการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยกระตุ้นและฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นการแสดงออกทางความคิดต่อความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออเพื่อเป็นการปูพื้นฐานความคิดก่อนนัยให้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นสื่อในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เพราะเป็นสื่อที่นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย แปลกใหม่ น่าสนใจ สามารถสื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์กับผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนจากทักษะย่อยไปหาทักษะรวม เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนเพื่อที่จะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ที่เรียนจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นกับนักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนของคู่มือครู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2
2. เป็นแนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น
3. ได้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนตรงตามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ
4. เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 โรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอดักขีบ จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2548 จำนวน 3 ห้องเรียน 120 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอดักขีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วยหัวข้อ

2.1 การสร้างคำ

- การสร้างคำจากรูปภาพ ให้แปลกใหม่ น่าสนใจไม่ซ้ำแบบใคร
- การคิดคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและคำตรงกันข้ามให้ได้มากที่สุด

2.2 การสร้างประโยค

- การสร้างประโยคจากตัวอักษรจากสื่อสิ่งพิมพ์ให้แปลกใหม่น่าสนใจไม่ซ้ำแบบใครให้ได้มากที่สุด
- การสร้างประโยคจากรูปภาพเหตุการณ์จากสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคขอร้อง ประโยคปฏิเสธ และประโยคคำสั่ง ให้แปลกใหม่ น่าสนใจไม่ซ้ำแบบใครให้ได้มากที่สุด

2.3 การเขียนข้อความ

- การเขียนคำขวัญที่แปลกใหม่ น่าสนใจสำหรับสถานที่ที่กำหนดให้
- การเขียนข้อความโฆษณาเพื่อเชิญชวนและชักจูงให้คล้อยตาม อย่างสั้น ๆ ให้มี

ความแปลกใหม่ น่าสนใจ

- การเขียนย่อความ

2.4 การเขียนเป็นเรื่องราว

- การเขียนเป็นเรื่องราวจากภาพให้แปลกใหม่น่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์
- การเขียนแต่งเติมเรื่องจากนิทานที่ยังไม่จบได้อย่างแปลกใหม่และน่าสนใจ
- การเขียนนิทานตามจินตนาการได้อย่างแปลกใหม่น่าสนใจ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม ที่นำมาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ตามขั้นตอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งเกิด-รับรู้ หมายถึง ให้ผู้เรียนศึกษาตัวอย่างผลงานที่มีคุณค่าและน่าสนใจ เพื่อสร้างความรู้สึกลึกให้ผู้เรียนอยากเขียน

ขั้นที่ 2 เตรียมสู่กระบวนการคิด หมายถึง การให้ผู้เรียนรับทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน และฝึกการคิด การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลของตนเอง

ขั้นที่ 3 ผลิตงานเขียน หมายถึง ให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และจินตนาการที่มีอยู่ มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบของการเขียน ในลักษณะที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม ไม่ซ้ำแบบใคร ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนสร้างสรรค์ หมายถึง ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของผลงานโดยการนำผลงานทางการเขียน ในขั้นที่ 3 มาแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น เพื่อหาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 5 ร่วมกันนำเสนอ หมายถึง การร่วมกันสรุปเนื้อหาจากผลงานที่ได้สร้างขึ้น โดยผู้สอนคอยแนะนำ และสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนอย่างอิสระเพื่อถ่ายทอด ความรู้ ความคิด จินตนาการ จากประสบการณ์ เพื่อเชื่อมโยงความคิดของตนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่แปลกใหม่ น่าสนใจ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการเขียนความเรียง ได้อย่างแปลกใหม่ น่าสนใจ พิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ความคิดริเริ่ม (การแสดงออก) เนื้อหาสาระ การเชื่อมโยงความคิด การเสนอเรื่อง และกลไกทางภาษา โดยวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง เอกสาร บัตรคำ รูปภาพ ข้อความต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ ข้อความโฆษณา แผ่นพับใบปลิว ก่อ่ง ซองที่บรรจุผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ